

Оцінка проєкту наказу Міністерства освіти і науки України «Про умови здобуття середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»

Звіт за результатами соціологічного онлайн-дослідження

Дослідження проведено БО «Фонд громади міста Херсон «Захист» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст продукту є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Відтворення та використання будь-якої частини цього продукту в будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання або використання будь-яким іншим способом з обов'язковим посиланням на джерело.

Серпень

2024

Загальна інформація про дослідження

Методологія: онлайн-опитування за інтерактивною структурованою анкетною, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам із бази даних (дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади). Вибірка сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0.95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном. Офіційні дані щодо міграцій херсонців наразі відсутні, тому немає можливості оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження.

Мета дослідження: з'ясувати ставлення херсонців до проєкту наказу Міністерства освіти і науки України «Про умови здобуття середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»

Обсяг вибірки: 401 респондент.

Терміни проведення польового етапу: з 8 по 30 липня 2024 року.

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист».

Виконавці дослідження:

- Микола Гоманюк (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова);
- Олег Сінаюк (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор);
- Ігор Даниленко (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик);
- Роман Руденко (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, експерт).

Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконаленням онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучитися до панелі. Це можна зробити за посиланням: <https://lemur.ua/sign-up>

Більшість опитуваних (**77%**) принаймні чули про проєкт наказу, а 26% добре з ним ознайомлені. Якщо подивитися на розподіл по місцю знаходження, то серед нинішніх жителів Херсонської громади частка тих, хто вперше чує про наказ – вища (27%), ніж серед людей, які виїхали (18%). Остання група налічує також найбільшу частку тих, хто добре ознайомлений з проєктом (30%).

Підтримка окремих пунктів наказу змішана. Найменше опитувані підтримують пункт про закриття шкіл, які були переміщені з ТОТ та зараз працюють дистанційно. Тут загальна частка тих, хто відповіли «радше не підтримую» та «не підтримую» – 67%. Найбільшою підтримкою користується пункт про переведення учнів, які проживають на ТОТ на індивідуальну, дистанційну форму навчання. 25% опитуваних підтримують та 31% радше підтримують таку політику. Пункт про переведення учнів з числа ВПО з дистанційних на школи фактичного проживання набрав найбільш змішані відповіді. 44% підтримують та радше підтримують таке рішення, тоді як 45% – ні та радше ні.

Більш подібними один до одного є відповіді стосовно підтримки оцінок експертів. Майже половина (47%) респондентів повністю згодна, і ще 32% радше згодні з думкою, що наказ призведе до втрати доступу дітей з ТОТ до української системи середньої освіти, та що одним з ефектів буде втрата державою Україна зв'язків з громадянами, які перебувають на ТОТ (повністю згодні з цим 48% і ще 32% – частково). Інші експертні оцінки також підтримані (повністю або частково) переважною більшістю респондентів.

На запитання, **чи потрібно змінювати систему здобуття середньої освіти під час воєнного стану**, відповіді збалансовані, але опитувані віддають невеличку перевагу думці, що цього радше не треба (25%) або взагалі не треба робити (26%).

Пропозиції експертів щодо уникнення ризиків, які несе означений проєкт наказу, також користуються широкою підтримкою. Найбільш однозначними є відповіді щодо пропозиції забезпечити здобуття середньої освіти дітьми з ТОТ в дистанційному синхронному форматі, що може зберегти зв'язки між державою та громадянами в окупації (54% повністю підтримують, 35% радше підтримують). Ідею формування мережі шкіл, які були переміщеними та будуть залученими

до відновлення навчання після деокупації, 43% підтримують повністю, а ще 43% - радше підтримують. Зрештою 39% повністю підтримують пропозицію розробити та затвердити Порядок здобуття середньої освіти в дистанційному порядку окремими групами школярів, а 44% - радше підтримують таку ідею.

Загалом можна додати, що певна алогічність в оцінках респондентів, які спочатку підтримують деякі пункти наказу, а потім погоджуються з думками експертів щодо негативних наслідків наказу може свідчити про те, що частина опитаних спочатку не замислювалася над наслідками наказу, а вже потім збагнула до чого він може призвести.

Дивлячись на наявність дітей шкільного віку в опитаних за місцем проживання, серед нинішнього населення Херсона та громади найменша кількість дітей (20%) проте найбільша частка онуків (27%). Серед тих, хто наразі не проживає в Херсоні, частка дітей – 36%, а онуків – 20%. Це може бути пов'язаним із вищим середнім віком людей, що залишилися в місті.

Найбільша частка дітей опитуваних знаходиться в інших областях України (46% тих опитуваних, що живуть у Херсоні, та 58% тих, хто зараз не в Херсоні). 32% дітей херсонців також знаходяться у Херсоні, а тих, хто виїхав – лише 13%. Частка дітей за кордоном майже однакова – 38%.

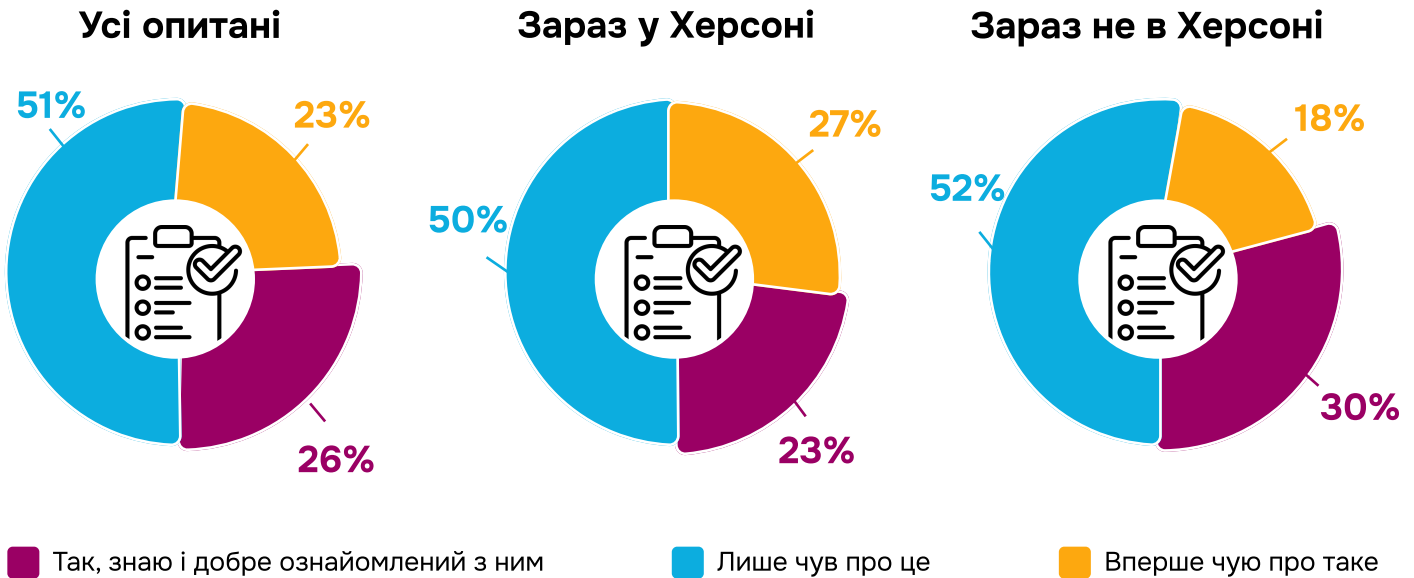
Розподіл місця навчання дітей дуже схожий серед жителів Херсона та тих, хто виїхав. 41% дітей херсонців навчаються в тій самій школі, що й до 24.02.2022. Ця частка трохи вища в тих, хто виїхав – 47%. Діти тих, хто залишилися в Херсоні, частіше змінювали школу – 31%, та лише 25% серед тих, хто виїхав. Розподіл дітей, що навчаються у закладі іншої країни – майже однаковий (34% та 32% відсотки).

Останнім питанням вивчався рівень освіти опитуваних. Серед тих, хто лишився у Херсоні, частка людей з вищою освітою – 55%, а серед тих, хто виїхав – 72%. Відповідно, серед нинішніх жителів Херсона вища частка тих, хто здобув загальну та спеціальну освіту (11% та 32%), ніж тих, хто виїхав (3% та 24%).

Розподіл відповідей

Знання про проєкт наказу (N=401), %

Q.: Чи чули ви про проєкт наказу Міністерства освіти “Про умови здобуття середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні”?

Підтримка рішень (N=401), %

Q.: Чи підтримуєте ви запропоновані рішення?

Підтримую (dark purple) Радше підтримую (purple) Радше не підтримую (blue) Не підтримую (light blue) Важко відповісти (orange)

Переведення учнів з числа ВПО зі своїх переміщених (дистанційних) шкіл на навчання у школи по місцю фактичного проживання (денна та змішана форма навчання)

Переведення учнів, які проживають на ТОТ на індивідуальну (дистанційну) форму навчання (не передбачає регулярного проведення занять)

Закриття шкіл, які були переміщені з ТОТ, що зараз працюють у дистанційному режимі

Оцінка думки експертів (N=401), %

Q.: Чи згодні ви чи ні з думкою експертів, які вважають, що ці рішення призведуть до наступного:

Звільнення близько 10000 освітян

Втрата доступу дітей з ТОТ до української системи середньої освіти

Втрата державою Україною зв'язків з громадянами, які перебувають на ТОТ

Часткова ліквідація освітньої інфраструктури на майбутніх деокупованих територіях

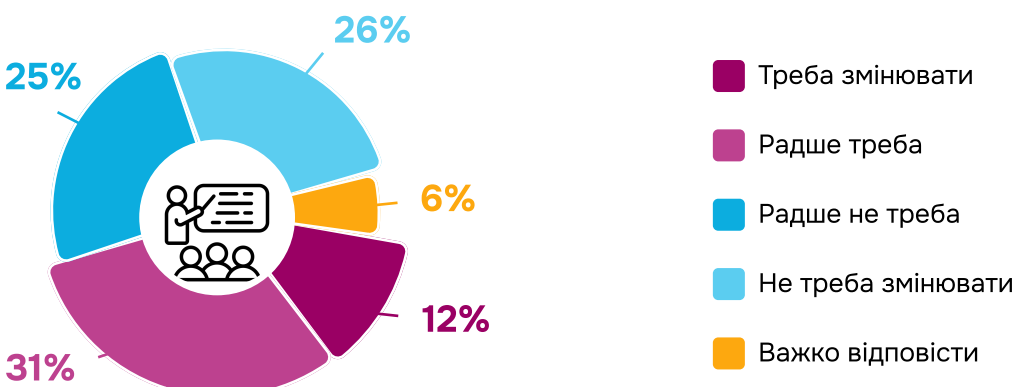
Порушення законодавства та незабезпечення проведення консультацій з громадськістю

- Повністю згоден
- Радше не згоден
- Важко відповісти
- Радше згоден
- Повністю не згоден

Зміна системи здобуття середньої освіти (N=401), %

Q.: З урахуванням означеного, як ви вважаєте: чи варто змінювати систему здобуття середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні чи краще залишити її такою, якою вона зараз є?

Підтримка пропозицій експертів (N=401), %

Q.: Чи підтримуєте ви наступні пропозиції експертів, метою яких є уникнення ризиків, які несе означений проект наказу?

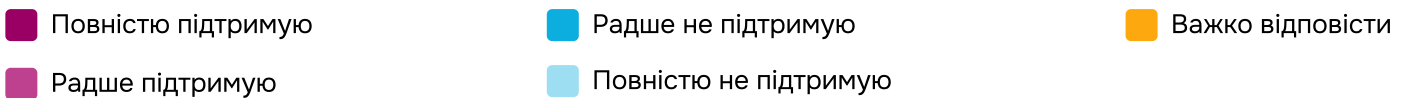
Розробити та затвердити Порядок здобуття середньої освіти в дистанційному порядку окремим групами школярів, в т.ч. дітьми, які перебувають на ТОТ

Сформувати мережу шкіл, які були переміщеними та будуть залученими до відновлення навчання після деокупації з урахуванням переміщених освітян і забезпечення їх гарантій

Забезпечити здобуття середньої освіти дітьми з ТОТ в дистанційному синхронному форматі для збереження зв'язків держави України з українськими громадянами в окупації

Діти шкільного віку в сім'ї (N=401), %

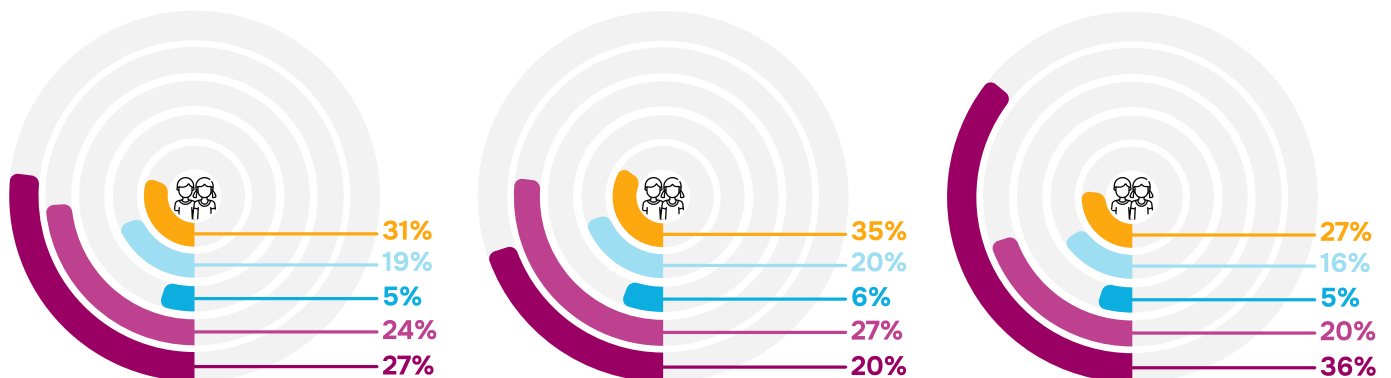
Q.: Чи є у Вашій сім'ї дитина / діти шкільного віку?

Множинні відповіді

Усі опитані

Зараз у Херсоні

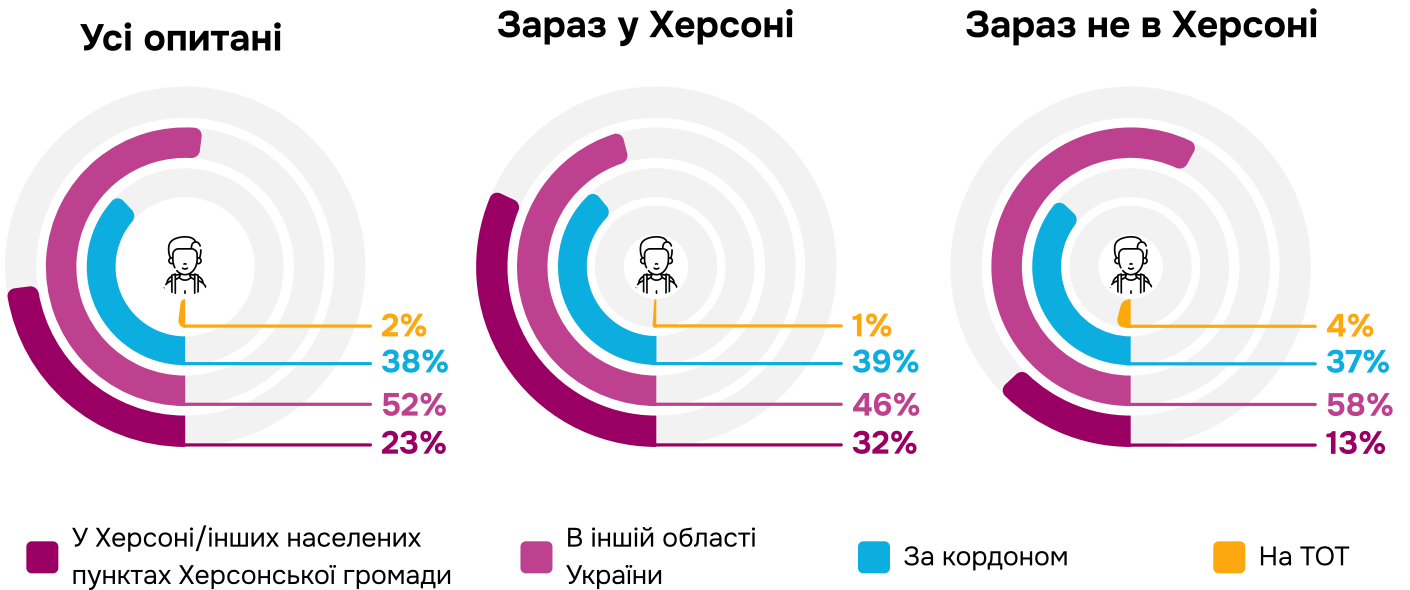
Зараз не в Херсоні

Перебування школярів (N=276) (сім'ї, де є школярі), %

Q.: Де зараз перебувають Ваші школярі?

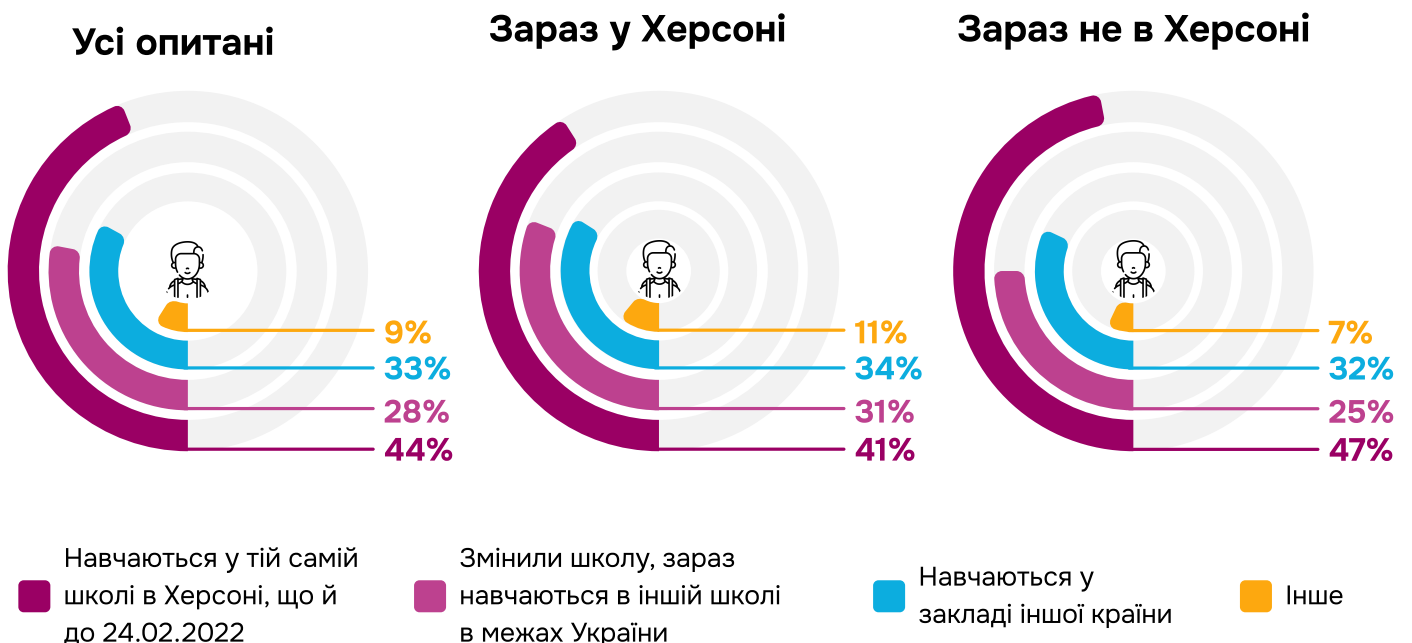
Множинні відповіді

Місце навчання школярів (N=276) (сім'ї, де є школярі), %

Q.: Де зараз навчаються Ваші школярі?

Множинні відповіді

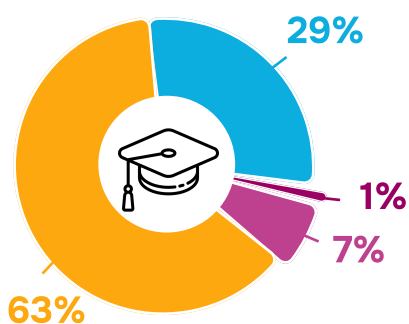
Інші відповіді:

- пішли до 1 класу української школи;
- вчаться в школі на TOT і дистанційно в українській школі;
- онлайн навчаються в школі на TOT і одночасно в школі за кордоном тощо.

Рівень освіти (N=401), %

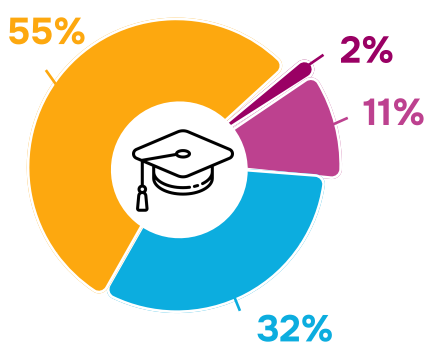
Q.: Який у Вас рівень освіти?

Усі опитані

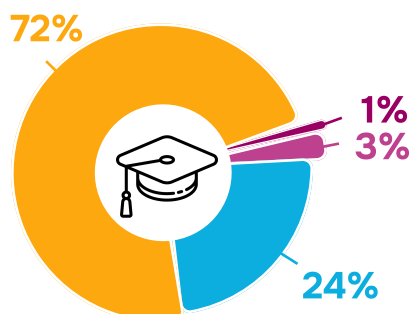
- Неповна середня
- Загальна середня
- Спеціальна середня/професійно-технічна
- Вища

Зараз у Херсоні

- Неповна середня
- Загальна середня
- Спеціальна середня/професійно-технічна
- Вища

Зараз не в Херсоні

- Неповна середня
- Загальна середня
- Спеціальна середня/професійно-технічна
- Вища

Портрет респондентів

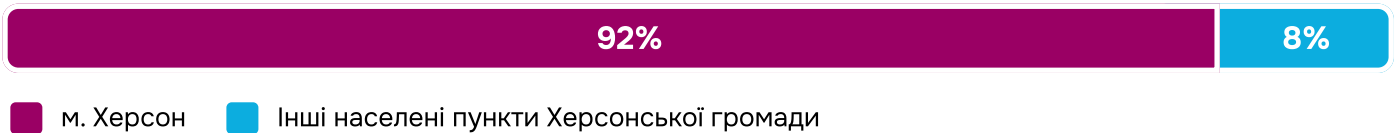
Стать

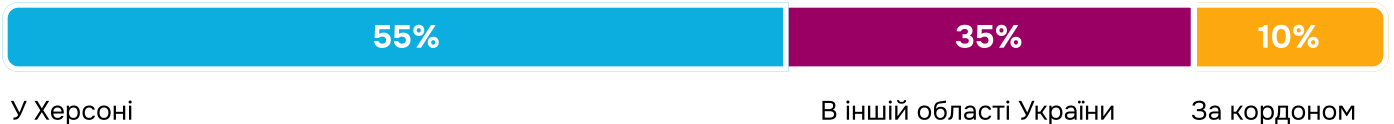
Вік

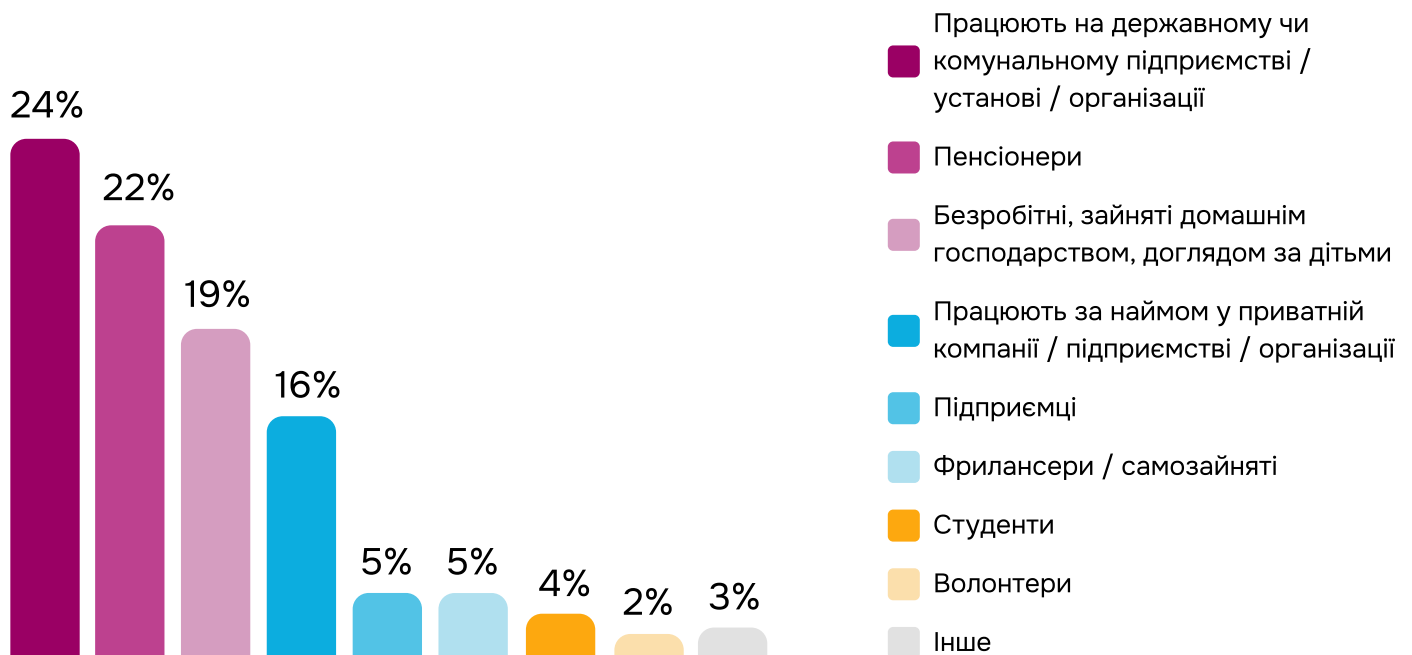
Місце проживання до 24 лютого 2022 року

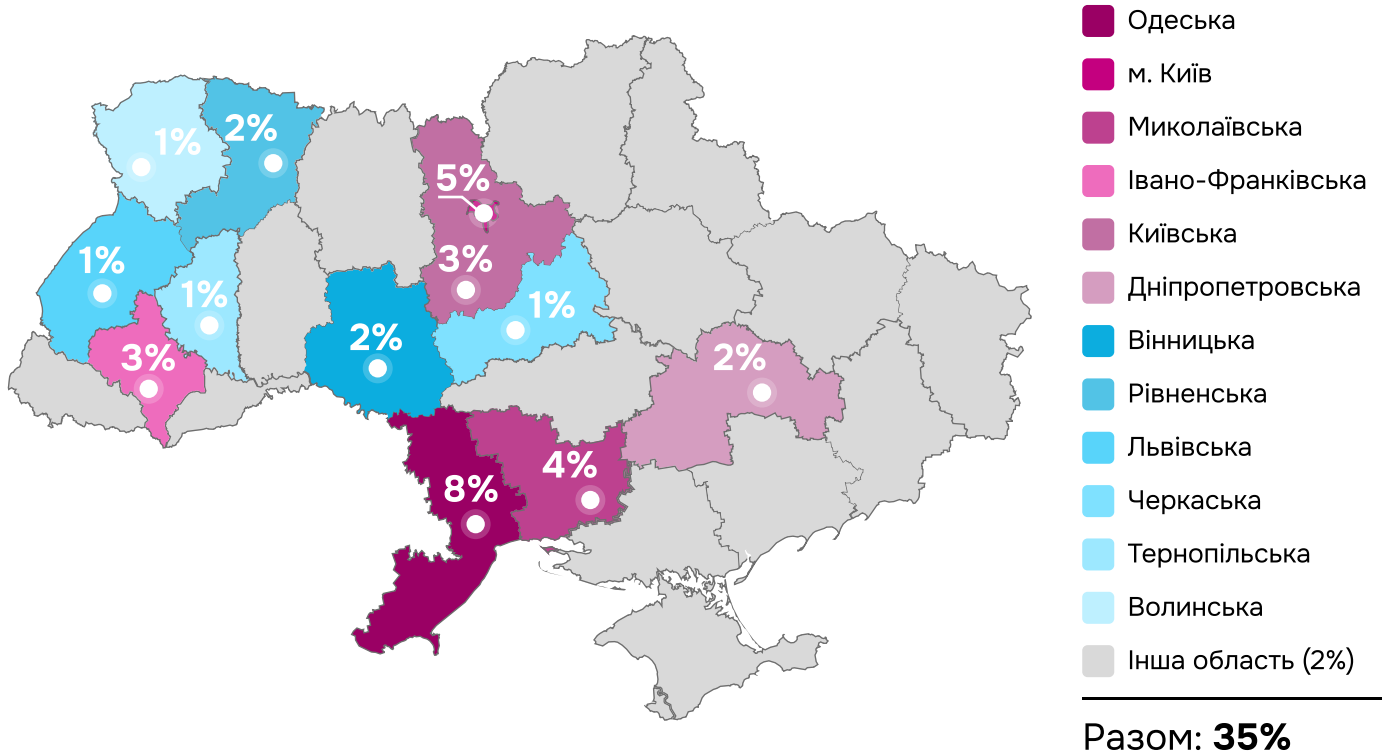
Місцепроживання зараз

Зайнятість

У якій області проживають ті, хто змінювали місцепроживання після 24.02.2022

У якій країні проживають ті, хто змінювали місцепроживання після 24.02.2022

